

[Forsvarsministeren.]

Det, der er væsentligt — det vil jeg dog gerne sige — er, at man i spørgsmålet om mandskabets retssikkerhed først og fremmest må bygge på, jeg havde nær sagt det positive grundlag, ikke bare stille strafferegler op sådan og sådan, men forsøge på at skabe et klima, der, om jeg så må sige, gør en ombudsmand unødvendig. Det må være det primære, og det er det, jeg for mit vedkommende vil indstille mig på, men jeg er parat til i øvrigt fordomsfrit at drøfte de spørgsmål, når der foreligger en betænkning fra klimaudvalget.

Det er da givet, at der må være mange andre ting, der følger i kølvandet af denne lovgivning: den er en begyndelse, men en begyndelse, der ikke står alene. Jeg vil gerne pege på en lang række foranstaltninger, der for længst er gået i gang. Det gælder hærens pædagogiske udvalg, som i de senere år har kørt en lang række kurser og udvider. Jeg tænker på søværnets kursusinstitution, der har en kursusplan, der er, jeg havde nær sagt så lang som et ondt år, altså meget omfattende.

Jeg vil gerne pege på, at på begge områder er man for længst gået i gang med en kulegravning af de betænkninger, der foreligger, således at de forskellige chefer får lejlighed til, og har haft lejlighed til allerede på nuværende tidspunkt, at gennemdrøfte alle de synspunkter, der er fremlagt i betænkningerne, og dermed også det udkast til lovforslag, udvalget har fremsat. Derigennem skabes der en meget væsentlig baggrund for, at befalingsmændene er orienteret og indforstået med de principper og synspunkter, der ligger til grund for den udbygning af lovgivningen, vi er interesseret i.

Der kunne nævnes andre ting, jeg ikke skal komme ind på i denne forbindelse; jeg vil blot nævne, at også i spørgsmålet om befalingsmandsskolerne osv. og nedsettelsen af det pædagogiske råd, som nu er trådt i funktion, ligger en så afgjort garanti for, at der på alle disse felter sker noget, og at vi har en meget høj sagskundskab til at tage sig af disse sager.

Jeg forstår i og for sig godt hr. Antonsens bemærkninger om, at det ville være ønskeligt, om man i kontaktudvalgene allerede på nuværende tidspunkt havde mulighed for at samle alle kategorier af personel på tjene-

stedederne til en bred, fælles drøftelse af problemerne. Det er det mål, vi stiler efter, og det er et mål, som jeg ville sætte pris på om vi kunne nå så hurtigt som overhovedet muligt. Jeg vil imidlertid være betænkelig ved at gennemføre en sådan foranstaltning i lovgivningen allerede på nuværende tidspunkt. Jeg tror, vi ville stille de værnepligtige talsmænd i en lidt farlig, en vanskelig situation. Når den værnepligtige talsmand sidder direkte over for chefen, kan de snakke åbent og frit om tingene, men har han siddende både afdelingschef og kompagnichef, måske næstkommanderende i kompagniet og måske oven i købet værnepligtige befalingsmænd, så er det et stort spørgsmål, om den værnepligtige talsmand virkelig tør komme ud af busken. Dertil kræves i hvert fald først en meget lang skoling af de pågældende. Jeg tror ikke, vi er nået frem til, lad os sige den modenhedsgrad, den udviklingsgrad, der muliggør det; men jeg er enig i, at det bør komme så hurtigt som overhovedet muligt.

Jeg tror, jeg kan nøjes med disse betragtninger og med endnu en gang at sige tak for de mange ordførertaler, der har været særdeles positive. Jeg tilsiger medvirken i udvalgsarbejdet ved en fordomsfri drøftelse både af lovforslagets udformning og af forslag til kundgørelse for forsvaret.

Vivike: Desværre måtte vor ordfører, hr. Kjær Rasmussen, rejse for at nå et møde i Jylland, og han har derfor ikke haft den oplevelse at høre forsvarsministerens smukke omtale af ham. Men det gjorde jeg, og jeg sad egentlig og blev lidt trist til mode. Her går socialistisk folkeparti, som har afrustning på programmet, ind i en positiv diskussion om et lovforslag stillet af ministeren, omhandlende dansk forsvar, og så er ministeren tilsyneladende fornærmet. Det har han ikke rigtig lov til at være. Ministeren fremsætter et lovforslag, der også set med mine øjne kun er lapperier; det vil hr. Kjær Rasmussen prøve om vi kan forbedre, og det irriterer altså ministeren så stærkt, at han siger, at hr. Kjær Rasmussen tilsyneladende ikke har begrebet et klap af det hele. Ministeren bebrejdede hr. Kjær Rasmussen, at han havde brugt udtrykket „antidemokratisk“. Jeg synes, at ministe-